

Ikke godt ment

Om Rødt og holdningen til Ukraina

Av Bård Larsen, historiker i Civita

En litt merkelig forestilling har festet seg i Norge, nemlig at den antidemokratiske venstresiden avgikk med døden i 2007, den gang AKP la ned virksomheten og forsvant inn i det nystiftede Rødt.

Med krigen i Ukraina har Rødt posisjonert seg slik at tonen er blitt annerledes. Mens ukrainerne slaktes fordi de ikke vil bli russere, sier Rødt nei til å sende våpenhjelp - og de sier nei til svensk og finsk NATO-medlemskap.

Selv fra ganske overraskende hold får vi høre at Rødt er et problematisk parti. Mens Rødt ganske skamløst har påberopt seg arven etter Einar Gerhardsen – uten særlig protester fra sosialdemokratisk hold – ser det nå ut til at grensen går ved å nekte å bidra til at et folk kan forsvare seg mot å bli utslettet. Og det er jo bra, om vi ser stort på det.

At Rødt er noe helt annet enn opphavet i AKP, stemmer bare sånn halvveis. Det er fremdeles slik at «reformistene» er i klart mindretall på landsmøtene, noe den langsomme og uferdige revisjonen av det høyst AKP-avtrykkede partiprogrammet er et [uttalt](#) resultat av. Den noe mer moderate fløyen i partiet klarer rett og slett ikke å bli kvitt postene om revolusjon, kommunisme og postulater à la å ta «makta over alle viktige samfunnsområder».

Rødt er nok også det partiet i Norge med størst sprik mellom medlemmer og velgere. Velgerne vil stort sett verken ha revolusjon eller kommunisme – og [de støtter Nato-medlemskap](#). Spørsmålet er om hvor mange kameler velgerne er villige til å sluke i bytte mot lave strømpriser og utskjelling av NAV. Kan Ukraina snu den positive trenden til Rødt?

Det er nok heller tvilsomt. Folk flest er opptatt av egen økonomi og usikkerhet. Rødt appellerer også til mange notorisk utro velgere, som sjelden har bladd i Det kommunistiske manifest.

Derfor er det også grunn til å terpe på «lille» Rødt. Krigen i Ukraina kan bli en langdryg affære. Følgeproblemene, særlig de økonomiske påkjenningene, vil rive og slite i folks lommebøker og tålmodighet. Når det drar seg til, vil Rødt ganske sikkert melde seg til tjeneste som kaosryttere, som pådrivere for en dikotomi mellom folk flest her hjemme og ukrainerne. Å konkurrere om de misfornøydes gunst, er Rødts paradegren. Selv om Rødt skulle vedta et ja til å sende våpen til Ukraina når det skal avgjøres på landsmøtet i april, vil et slikt vedtak trolig være så fullt av reserver og indre ambivalens at det skal ytterst lite til før den spesielle komboen av populisme og antiamerikanisme slår tilbake. Paradoksalt nok er den komboen nesten like utbredt på det ytterste høyre.

Mange har tolket Rødts endringer av partiprogrammet (fra hardcore AKP til AKP-light) i beste mening, i den forstand at endringene er uttrykk for hederlige steg inn i venstresosialdemokratiet. Posisjonen partiet har tatt til krigen i Ukraina bekrefter at det i beste fall var godtroende. Men fremdeles er det en del kritikere som ikke helt makter å se sammenhengen mellom Rødts ideologi og Rødts vedtak om ikke å sende våpen til Ukraina. I stedet presenteres vedtaket som en feilslått fredslinje, eller som naivitet.

Rødt er et parti med uavklart forhold til helt fundamentale verdier, normer og lover i det norske samfunnet. De vil ha revolusjon i et liberalt demokrati, de vil ta kontroll og politisere staten og statens institusjoner. De vil innføre kommunisme og planøkonomi.

Ikke troll i eske

For mange ble Rødts mye omtalte opptreden på NRKs [Debatten](#) den 17. januar en skikkelig vekker. Joakim Møllersen (som sitter i sentralstyret i Rødt og er redaktør i Radikal Portal) og Marielle Leraand (tidligere nestleder) serverte et kobbelt av påstander og holdninger som mange knapt hadde forestilt seg eksisterte i Norge, enn si i et parti som sitter på Stortinget.

Det er tydelig at presset mot Rødt har hatt en viss effekt. Standpunktene til Marielle Leraand er for eksempel blitt ganske uhåndterlige. Til VG [sier Leraand](#) at det viktigste er å få slutt på våpen-

leveransene fra USA og NATO, slik at det blir fredsforhandlinger. Leraand har ingen tro på at Russland vil benytte muligheten til å valse over ukrainerne, fordi Russland, etter det hun vet, ikke har noen som helst plan om å okkupere Ukraina.

Mímir Kristjánsson har tatt på seg lynavlederoppgaven: å markere distanse fra de verste rabulistene. Det innebærer å omsider erkjenne at rabulister eksisterer i partiet, og det er ganske nye toner. Tidligere har ledelsen fnyst eller ledd av påstander om rest-AKP.

Leraand unnskylder Putin, mener Kristjánsson. Men meningene hennes er marginale, legger han til, om den tidligere nestlederen, og «heldigvis finnes det legitime, rasjonelle og til og med gode argumenter mot norsk våpenstøtte til Ukraina.»

Mon det?

Det er ikke slik at Rødts mest outrerte ble radikaliseret av krigen i Ukraina. De var ferdigradikaliseret og kultiverte i Rødt, de hadde Rødt som lekegrind og de er godt synlige i partiet. Og i programmet. Og i det hele tatt.

At Rødt ikke vil sende våpen til ukrainerne er et helt logisk rettlinjert vedtak, helt i tråd med det partiet står for. Om Rødt vedtar å sende våpen vil det derimot være et tydelig brudd med AKP og Rødts tradisjoner.

Bra å ta debatten?

Nå tar altså Rødt debatten om våpenstøtte. Det er bra med debatt, et sunnhetstegn, sier sentrale partifolk.

Joda, debatt er bra, men at en debatt oppstår kan også være tegn på at noe er alvorlig galt i et parti.

Det er for eksempel ikke nødvendigvis en god ting at et parti i et liberalt demokrati «tar debatten» om at et europeisk folk som er under folkemorderisk angrep bør gis mulighet til å forsvare seg.

«Jeg har forståelse for at det kan virke rart for noen å ha en ny debatt om Ukraina-krigen så lang tid etter Russlands invasjon. Men spør du meg, ville det vært mye verre om Rødt og vårt landsmøte ikke tok denne debatten på alvor», [skrev partileder](#) Moxnes på Facebook. Selv vil han ikke tone flagg i saken, noe som vel mest tyder på at han ikke vet hvilken vei vinden blåser.

Det kan godt tenkes at Rødt lander på riktig standpunkt i april. Mange i partiet tar til orde for det. Kanskje bøyer motstanderne av våpenhjelp av for presset, men det kan mistenkes at dette i så fall vil skje for å slippe mer kaos, og ikke så mye av moralske årsaker. I påvente av landsmøtet har regjeringen vedtatt en støttepakke til Ukraina på 75 milliarder, halvparten til våpen. Vil Rødt fristille sine representanter på Stortinget, eller må de følge vedtaket som gjelder? Det kan bli bråk av sånt.

Det lyder hult når stortingsgruppa, inkludert allestedsværende Mímir Kristjánsson, plutselig har snudd, et år inn i angrepskrigen. Grotiske krigsforbrytelser, terrorbombing og helt åpenbar genocidal propaganda fra Russland har foregått minst like lenge som krigen.

Snuoperasjonen skyldes kanskje mest at de som sitter på formell seriøs makt, de som er i mediene, må svare for et parti som er i ferd med å bygge seg opp en seriøs profil som i større grad enn før tiltrekker seg velgere. Våpennekten har blitt en stein i skoa for de mest ambisiøse venstreradikale. Nå må steinen ut av skoa.

Lettlurt

«Vi har langt viktigere ting å diskutere enn Rødts naivitet», skrev Carl Johansen (MDG) i Dagsavisen. I Dagbladets leder kunne vi lese at «motstanden mot våpenstøtte til Ukraina viser en avgrunn i virkelighetsforståelsen mellom Rødt og andre partier.» Avgrunnen Dagbladet viser til, er at Rødt ikke har forstått alvoret med krigen i Ukraina, samt at Rødts «fredslinje» er «virkningsløs». Rødts planøkonomi nevnes også som en avgrunn.

Dette er temmelig skyggeredd analyse. Liberale Dagbladet burde for lengst ha stått i første rekke med ramsalt kritikk av et venstreautoritært parti, slik de faktisk gjorde på AKPs tid. Hvis de hadde gjort jobben sin i dag, ville lederen sett ganske annerledes ut. Avgrunnen ville vært innlysende.

Rødt er ikke et fredsparti. Det handler heller ikke om å ikke å forstå alvoret. Det handler om politisk ideologi og dertilhørende verdensbilde, som egentlig ikke har endret seg i essens siden AKP. Rødt-folket har, helt siden 2014, jazzet seg opp på (russiske) narrativ om Ukraina som en korrupt fascistisk stat. Med informasjonskanaler som Radikal Portal («Vestlig imperialisme baner vei for ukrainske fascister», [ført i pennen](#) av Joakim Møllersen), Steigan og et stykke på vei også moderskipet Klassekampen.

I Dagens Næringsliv [skrev Frithjof Jacobsen](#) om hvordan Moxnes behendig har «manøvrert unna mange av de ekstreme og sekteriske standpunktene som står i partiprogrammet, og som mange på grunnplanet i partiet faktisk mener.» Jacobsen skriver videre at Rødt er et «grunnleggende autoritært parti som ønsker en helt annen samfunnsmodell enn den vi har i dag.» Dette er det mange som ikke har fått med seg, mener Jacobsen, mest fordi Rødt har «lykkes med virkelighetsbeskrivelsen.»

Jacobsen har rett, men kan det være at Rødt har fått (ufrivillig) drahjelp til å lykkes med virkelighetsbeskrivelsen?

Om ikke å følge med i timen

At Rødt har jobbet hardt for å kamuflere sine mer kommunistiske sider, har en del av oss i rykk og napp forsøkt å avdekke i [mange år](#). Selv er jeg jo en borgerlig fyr, og som det ble sagt av radisser på 70-tallet, så duger ikke borgerlig kritikk av kommunismen, den skal ignoreres eller

latterliggjøres. Den gjelder ikke. Det er et syn som også Rødt har dyrket. Kritikkk fra oss i Civita blir for eksempel konsekvent møtt med at argumentene våre er bestilt av kapitalkreftene og derfor ikke kan tas seriøst.

I AKPs glanstid var porten enda trangere: Ap ble betraktet som klassefiender, SV som sosialfascister. Selv kritikk fra innsiden ble betraktet som høyreavvik og møtt med krasse sanksjoner fra partiledelsen. Folk [ble drevet til selvmordets rand](#). Det ble krevd reservasjonsløs «sjølkritikk». Rødt er ikke så ytterliggående, selvsagt, men de har heller ikke glemt all kunsten: VGs Hans Petter Sjøli, en sindig sosialdemokratisk (bør man kunne anta) Rødt-kritiker, blir for eksempel med jevne mellomrom stemplet som «[hemningsløs antikommunist](#)» og lakei for borgerskapet.

I det store bildet har det sett slik ut: Rødt har konsekvent møtt all kritikk med latterliggjøring, mens resten av venstresiden har nikkert usikkert, eller sett en annen vei (de er jo litt uslepne, disse diamantene i Rødt ...).

Kritikken av Rødt har stort sett gått på at programmet deres har betydelige autoritære innslag, samt at medlemsmassen består av en ikke ubetydelig andel gamle og nye AKPere, mange nok til å blokkere forslag om å fjerne de mest ekstreme delene av prinsippprogrammet. Altså et flertall blant de aktive, må man anta.

Mye av kritikken har hatt resonans på høyresiden, samt hos noen få prinsippfaste [sosialdemokrater](#). I seg selv ikke helt ulogisk, selvfølgelig, det er (delvis) sånn politisk tribalisme fungerer. Men likevel: Hvorfor har ikke resten av venstresiden vært interessert i sine «egnes» radikale eksesser, omtrent i det hele tatt?

Hvorfor har ikke sosialdemokrater satt foten ned for hammer og sigd i 1. mai-toget? Hvorfor ble ikke flere sosialdemokratier og demokratiske sosialister forbanna over at Rødt (men også SV en stund) utropte det stadig mer autoritære Venezuela til forbilde for ytre venstre? Hvorfor kunne ikke Arbeiderpartiet ta initiativ til å undersøke og kritisere hvordan LO i Oslo i mange år har vært propagandister for diktaturet på Cuba?

22. juli, samt fremveksten av trumpisme og annen høyreautoritær og farlig populisme, gjør sitt til at det lett blir falsk balansering å sidestille ytterkantene. Venstreekstremismen truer ikke demokratiene våre i dag, slik den en gang gjorde. Vi gjør nok likevel lurt i å ikke glemme hvilke konsekvenser kommunismen har hatt, samt at vi selvsagt ikke er vaksinert mot en venstretotalitær tilbakekomst. Historien beveger seg dessverre mer i rykk og napp, til og med gjentagende, enn i en rett linje.

Dessuten kan bagatellisering av det venstreautoritære spores veldig langt tilbake. Helt fra den gang venstreekstreme regimer virkelig var potente og morderiske. En underliggende tankefeil har «alltid» vært at kommunismen var en god idé (frihet, likhet og brorskap) som gikk galt. Derfor var antikommunister egentlig slemmere enn kommunister, fordi kommunismen var godt ment. Det betyr jo noe, sammenlignet med nazisme og fascisme, som er mye enklere å betrakte som udestillert ondskap. Men at vi forble demokratier skyldes jo at vi klarte å bekjempe og motstå ekstreme ideologier, ikke bare fascismen, men også kommunismen. Det er også verd å huske.

Men (store deler av) kommentariatet har sovet i timen. Den kritiske gjennomgangen av Rødts partiprogram har blitt møtt med skuldertrekk. Eller så har man fastslått at Rødt har kappet fortøyningen til AKP for lengst. Dette er latmannsverk, kanskje også en liten dose feighet, i frykt for å bli tatt til inntekt for borgerlig brønnpissing. Derfor er det ganske overraskende – og litt irriterende – for oss som faktisk har lest Rødts programmer – at så mange fremstår sjokkerte når den kyniske dogmatikken utfolder seg i fri Ukraina-dressur.

Fred og sånn

De av oss som har fulgt Rødt gjennom Ukraina-prosessen kan ikke ha unngått å legge merke til hvor mange og sprikende argumenter som tas i bruk mot å sende våpen til ukrainerne.

Det vanligste argumentet er «fred, ikke krig». Det er også det dårligste argumentet, siden de fleste, også i Rødt, forstår at en fredsavtale er meningsløst og urealistisk mens Putin står i Ukraina og begår krigsforbrytelser over en lav sko.

Etter å ha fulgt Rødt-folket i mediene argumentere for våpennekt, er det påfallende hvor mange argumenter som til dels snubler i hverandre, som trekkes opp av hatten. Inntrykket av ad-hoc-argumentasjon er påfallende. Uviljen til å sende våpen stikker dypt. Hvis fredsargumentet, eller eksportargumentet ikke holder mål: finn et annet:

«Norsk lov forbyr å sende våpen til land i krig.» Dette argumentet er [grundig avkledd](#) av Sven G. Holtsmark. Parallelt med dette sier mange i Rødt at de ikke har meninger om andre som sender våpen til ukrainerne (hipp som happ?). Dette er det få som virkelig tror på.

«Frykt for atomkrig.» Vel, selv om sannsynligheten for det er svært lav, er jo dette noe alle frykter. Men Putin truer. Det er påfallende at jo lenger ut du kommer på den radikale venstresiden (men også ... surprise ... høyresiden), desto større er den uttalte frykten for atomkrig. Onde tunger ville kanskje hevde at atomkrig er et stedfortrederargument? Et ganske kraftig et.

«Vårt naboskap med Russland» trekkes stadig frem, også fra ledelsen i Rødt. Man skal altså ikke gi våpen til ukrainerne for å beholde et (noenlunde) godt naboskap.

«Krigen i Ukraina er proxykrig for NATO og USA.» Et argument som ser ut til å deles av svært mange i Rødt.

Whataboutism (å snakke om noe annet, flytte fokus, se også red herring): Vesten kriger hele tiden, derfor er det dobbeltmoral å være så sint på Russland. Svært vanlig argument i Rødt (se Marsdal i siste del).

«Ukrainerne er styrt av fascister.» Mange i Rødt har ment dette, og mener antagelig dette.

Om det er noen i Rødt som mener alle disse tingene på samme tid er vanskelig å vite. Mitt tips er at fredssporet er det minst plausible, både slik kritikerne ser det, og for dem som er med i Rødt.

I desember 2022 organiserte Joakim Møllersen, Rødt i Oslo og andre i det såkalte Fredsinitiativet, fakkeltog i Oslo, under banneret «Julefred – våpenhvile og forhandlinger nå!». Med paroler som «Stopp krigen i Ukraina – alle russiske tropper ut» og «Forhandlinger, ikke eskalering». Dette mens bombene juleregnet over Ukraina og Fredsinitiativet ikke ville sende luftvernåpen. I stedet for våpen som ukrainerne kunne forsvare seg med, krevde Fredsinitiativet «mer klimasatsing – ikke opprusting».

Ukranerne i Norge ble selvsagt rasende. De skulle ha seg frabedt Møllersens og Rødts klamme støtte. Den var «i strid med Ukrainas interesser i sin kamp for frihet og territoriell integritet», mente de. «Ikke spesielt overraskende at ukrainere tar avstand» [sa Møllersen](#) til Nettavisen, og understreket at det er mange som ikke liker NATOs ekspansjon østover.

Leder for internasjonalt utvalg i LO Oslo, Brit Riise Fredheim (som også er medlem i (?) SV), holdt tale. Det førte igjen til at LO-lederen måtte ta avstand fra eget lokallag og beklage til ukrainerne.

Fakkeltoget ble en flopp. 50 sjeler møtte opp. Så sterkt står altså fredsargumentene i Rødt. Vi må nok lete et annet sted dersom vi skal forstå hva som får Rødt-folkets hjerter til å banke.

What makes them tick?

Aslak Sira Myhre, som var leder av Rød Valgallianse og som nå er nasjonalbibliotekar, er en skrivefører mann. Han legger heller ikke skjul på sin svært venstreradikale posisjon. Han hadde [sterke meninger](#) om Ukraina og Russland også. I 2017.

«I fjernsynsserien «House of Cards» er den russiske presidenten en upålitelig skurk som setter sjøl det morderiske amerikanske presidentekteparet i et slags moralsk godt lys. I Syria beskrives Russlands allianse med Assad som en blanding av sjølhevdelse og ondskap, og i konflikten i Ukraina er Putins Russland å sammenligne med nazistene, sjøl om de ekte fascistene i Ukraina sitter i og rundt den vestvendte regjeringen.»

Sitat Sira Myhre, uten et snev av ironi. Sira Myhre skrev videre at «Det er et faktum at det er NATO som omringer Russland militært, ikke omvendt. Fem år etter den skandaløse kronikken blir Sira Myhre [filleristet](#) på eksemplarisk vis av LOs Jonas Bals. Krigen i Ukraina hadde fått frem det verste i folk han oppfattet som venner:

«Noe av det mest forstemmende her hjemme i Norge de siste sju månedene har vært å se hvordan folk jeg ellers betrakter som mine politiske venner, ikke bare har sovet, men med åpne øyne har videreformidlet den russiske rammefortellingen om krigen, og mytene om dens årsaker og om dens farer.»

Så kan man kanskje legge til at dette er betraktninger andre folk i både LO og Ap burde kommet med for lengst. Hvis de hadde hatt litt større kritisk distanse til partiet Rødt, som i full åpenhet postulerte de samme holdningene som Sira Myhre, ville de kanskje heller ikke blitt så sjokkert.

Sira Myhre er et ganske illustrerende eksempel på hvor knirkefritt folk fra ml-rørsla har kunnet stige i gradene i kulturlivet uten et kritisk knyst. For meg har dette alltid vært et mysterium. Ikke dermed sagt at folk med vanvittige meninger ikke kan være skikket til høye stillinger, for eksempel som nasjonalbibliotekar. Men den nesten totale stillheten fra kulturmenneskene fremstår både ulogisk og unnvikende. Alle forstår jo samtidig at en mann som Sira Myhre hadde fått så ørene flagret hvis han var høyreradikal (noe som i og for seg kunne sammenfalt med argumentasjonsrekken hans om Ukraina).

Selv ikke da Sira Myhre og Nasjonalbiblioteket satte sammen en arrangementsserie om den russiske revolusjonen uten ett eneste kritisk innslag, ringte varsellampene hos kulturmenneskene. Nasjonalbibliotekets påstand om at Lenin og bolsjevikpartiet «la makta og framtida til Russland i hendene på folket i oktober 1917», fikk derimot Oslo Aps prinsippfaste Fredrik Mellem til å reagere: «Det er en helt katastrofal beskrivelse. Akkurat den beskrivelsen av revolusjonen var en del av propagandaen som gjorde at bolsjevikene fikk med seg tilstrekkelig mange mennesker på å gjennomføre statskupp.»

Mellem har vært en relativt ensom svale til venstre for midten. Men hvorfor? Dels fordi det er absurd i all sin moralske fallitt, mener den engelske forfatteren Martin Amis.

I 2002 ga han ut boken *Koba the Dread – The Laughter and the Twenty Million*. Bokens ytre ramme er Stalins terrorvelde, mens bokens indre handling og dialog er basert på hvordan britiske venstreintellektuelle, deriblant Amis' egen far, dramatikerens Kingsley Amis, forholdt seg til kommunismen.

Hvorfor latter? Amis beskriver hvordan «gamle kamerater» var samlet, lo og spøkte bort Stalins forbrytelser. Det er altså et komisk skjær over stalinismen, mens Hitler «utløser spontant raseri», skriver Amis. Dette var et fenomen Amis selv så mange ganger, blant farens venner.

Amis mener at latteren og ironiseringen bunner i manglende evne til å fordøye alvor. Dels som avvæpnende selvironi for å slippe å forholde seg til de tjue millionene døde (?), dels som uttrykk for gapet mellom kommunismens noble forestilling om håp og dens pompøse uttrykk på den ene siden, og den skitne virkeligheten på den andre. «Det virker som om humor binder sammen gapet mellom ord og gjerninger,» skriver Amis.

Det er liten tvil om at venstreautoritarianisme er underkommunisert i den norske offentligheten. En årsak er at velvillige pressefolk og kulturfolk, særlig på venstresiden, er slepphendte. De vil ikke legge seg ut med noen av de rette folkene. Kanskje er mange av dem kloke av skade etter ml-bevegelsens mobberier på 1970- og 80-tallet. Dag Solstads Gymnaslærer Pedersen blir ofte referert til som et nådeløst oppgjør med AKP. I virkeligheten er boka apologetisk og bortforklarende. Det er historien om rare folk som tror at de kan sykle på vannet, ikke om folkemord, sjikane og voldsfantasier. Symptomatisk nok erklærte Solstad seg som gjenfødt kommunist i 2008, dette mens han samtidig fnøs av ytringsfriheten. Kulturmenneskene syntes det var interessant. Selvsagt kunne man ikke ta Solstad på alvor, her gjaldt nok først og fremst den typiske litterære kynismen som har kjennetegnet mange prominente venstreintellektuelle (og høyreintellektuelle), ute av

stand til å orientere seg i den virkelige verden. Til Klassekampen erklærte Solstad at det var synd at Mao tapte.

«Men han rör ju på sig».

Da Ukraina ble invadert i februar 2022 ble Rødts verdensbilde satt på prøve. I karikert form så det omtrent slik ut:

Putin, som vi ikke liker noe særlig, har invadert et land styrt av fascister. Putin sier han vil av-nazifisere Ukraina, og der har han faktisk et poeng. Vesten og NATO (som vi liker enda dårligere enn Putin) mobiliserer for å støtte fascistene i Kyiv med våpen av alle slag. Ikke for å hjelpe ukrainske sivile, men for å bruke fascister som proxy for NATO-ekspansjon og marked for det militærindustrielle komplekset. For oss må dette være en no-brainer, dette kan vi ikke bidra til!

Selv om det finnes en og annen [rotekte putinist](#) i Rødt, er nok heller hovedtendensen at få er begeistret for Putin, samtidig som aversjonen mot USA/NATO/Vesten vekker langt sterkere følelser enn aversjonen mot Putin.

En av dem som drar Russland-kortet lengst, er læreren Torgeir Salih Holgersen, en av Rødts aller løseste kanoner. Den siste tiden har Salih Holgersen fått mye oppmerksomhet fordi han har vært medforfatter i en lærebok der det russiske narrative sidestilles med det «vestlige». På Twitter serverer Salih Holgersen kraftig kost:

«Jeg håper og tror at Vesten ikke klarer å slå Russland tilbake. Det vil gi Vestens imperialistiske krigere blod på tann. Det vil ikke føre til gjenopprettelse av folkeretten, men en fornya tro på den rasistiske forestillinga om at Vesten, og bare Vesten, skal stå over Folkeretten.»

Her ser vi altså et relativt profilert medlem av Rødt som tar til orde for at Russland bør vinne i Ukraina for å demme opp for Vesten. Som bonus har Salih Holgersen også skrevet at massakren i Butsja var en ukrainsk «false flag»-operasjon.

Men folk er forskjellige, også i Rødt. Etter hvert som krigen har dratt ut i tid og blitt grusommere, måtte det nesten komme reaksjoner internt mot våpennekt. Kritikken kom egentlig fra ganske uventet hold, nemlig fra de gamle AKP-traverne Lars Borgersrud, Terje Kollbotn og Boye Ullmann. De godt modne mennene lot medmenneskeligheten ta overhånd. Sammen gikk de ut i Klassekampen og ba partiet snu. På Dagsnytt 18 (9.1.) sa Borgersrud at «vi vil at Norge som stat skal sende luftvernåpen til Ukraina slik at de kan slippe å få bomber i huet gjennom denne vinteren.» Sentralstyremedlem Møllersen mente på sin side at Borgersrud gikk NATOs ærend. Dessuten var det bedre med fred enn luftvernåpen, mente han.

Borgersrud, Kollbotn og Ullmann ertet deretter på seg den gamle stalintraveren Sigurd Allern, som dukket opp i Klassekampen (10.1.), med en lang tekst, hvis hovedbudskap var at ukrainere ikke for harde møkka skal få våpen. Allern er ikke så opptatt av fred og sånn, men har desto sterkere engasjement for antiimperialisme. Ifølge Allern bærer krigen «sterk grad preg av å være

en stedfortrederkrig der USA og landets NATO-allierte er en militær part», derfor vil det å støtte norsk «våpeneksport» til Ukraina «undergrave Rødts rolle som antiimperialistisk parti.» For leseren fremstår antagelig Allerns resonnement som selvmotsigende, for er ikke Russland imperialisten i dette dramaet? Allerns syn på saken er ikke realitetsdrevet, men ideologidrevet. Det er USA som er imperialisten, alltid, og derfor også alle konflikters mor. Det ukrainske folket, døde som levende, blir redusert til stedfortrederbrikker i USAs stadig hegemoniske aggresjon mot alle frie folk. Allern har vært ganske anonym i sin professorstilling i flere årtier, men har tilsynelatende ikke myknet nevneverdig siden den gang de fire store hang på veggen.

Allern fikk naturligvis selskap. Våpensaken fikk mange til å våkne fra dvalen. Nye og gamle AKPere poppet opp, med meninger hvis eksistens i følge ledelsen i Rødt har forsvunnet ut av partiet for veldig lenge siden.

I Klassekampen (27.1.) gjentok Peder M. Lysestøl, en annen overvintret AKP-stalinist, de fleste talepunktene til Allern, Møllersen og andre «fredsaktivister», ikke minst den om NATOs ekspansjon. Konflikten har fått «karakter av krig» (!) mente Lysestøl, og så må vi heller ikke glemme «den ukrainske regjeringas tiltak for å svekke minoritetenes språkrettigheter.»

I Gnist – Marxistisk tidsskrift (3/22) [skriver](#) Lysestøl:

Når media og politikere i dag uttrykker det forferdelige i at vi nå har en «krig i Europa», unnlater de å fortelle at det bare er om lag 20 år siden den forrige brutale krigen i Europa ble avsluttet, krigen på Balkan, krigen om Jugoslavia. I løpet av en tiårsperiode ble et relativt stort land i Europa, Jugoslavia, fjernet fra kartet og erstattet av seks små nasjonalstater. USA og deres NATO-allierte framstilte opprettingen av de små nasjonalstatene som en seier for demokratiet og folkeretten. Når Russland går inn i Ukraina med militære styrker for å støtte den russiske minoriteten som krever nasjonal uavhengighet i Luhansk og Donetsk, er det okkupasjon.

I Lysestøls tolking er det altså lite rom for små stater og nasjonal suverenitet. I et slikt tablå, om stormaktenes titaniske interessekamp, med USA og Vesten som den ubetingede busemann, må helt enkle ting som ønsker om frihet og demokrati stille seg langt bak i køen.

Sånn sett blir Lysestøl for en smågutt å regne, når Terje Valen, en av AKP og Rødts mer toneangivende ideologer, slår på stortromma på Facebook. Her er verden rett og slett delt i to, og det endelige slaget står for døren.

Heldigvis utgjør USA-imperiet nå bare under 15 % av verdens befolkning. Resten vil ikke ha sanksjoner mot Russland og ikke våpen til Zelenski (sic.). De vil ha fred nå. USA har plassert Zelenski-regjeringen med sine styrker og sitt system som sin bonde på det eurasiske kontinent for å stille kongen, Russland, i sjakk matt. Men bonden var allerede i en utsatt posisjon og nå har motparten samlet sine bønder, springere og løpere omkring den. Et par trekk til så er den slått ut og USA har tapt sitt sjakk-spill om eurasia for godt. De strategiske forholdene i verden vil endre seg grunnleggende. De som kjemper mot det krigerske USA-imperiet for en multipolar og fredelig verden vil styrke seg svært mye. På denne siden finner vi resten av verdens folk, med Kina, Russland, Syria, Venezuela og Iran blant de ledende statene.

Så mye for «Ukrainas rett til selvbestemmelse» (sitat Moxnes). At småfolk går for lut og kaldt vann i den historiske materialismens kjøttkvern er ikke noe nytt, selvsagt. Folk skal ikke kunne velge sin egen vei, når skjebnen har besejlet den (Rødt sier naturligvis også nei til svensk og finsk NATO-medlemskap). Selv om den ideologiske bevisstheten (eventuelt fanatismen) varierer mellom medlemmene i partiet, bærer selv de mest ihuga fredsargumentene preg av en forbløffende kjølighet (kanskje fordi det ikke egentlig handler om fred). Det er altså noe som går tapt på veien når ideologiske dikotomier overstyrer. Som når sentralstyremedlem Synne Høyforsslett Bjørnbæk sier til Klassekampen (27.1.) at hun er bekymret for at krigen kan eskalere utover Ukraina, eller at den kan føre til atomkrig. «Hun ser ut til å overse at det finnes et tredje alternativ», skrev Jonas Bals og Sven G. Holtmark (Klassekampen 1.2.), nemlig «at Russland vinner, at vi kommer dit at Ukraina «har holdt opp å eksistere som stat», som Stalins håndlanger Vjatsjeslav Molotov så elegant sa det om Polen da de sovjetiske styrkene gikk over grensen 17. september 1939.» Ukrainerne er uskyldige ofre for Russlands barbariske imperialisme, slik de er ofre for Rødts whataboutisme, som brikker i et spill.

Hvordan koke alt dette ned til en slags felles forestilling? Jo, at det dypest sett handler om a) at USA, NATO og Vesten er sosialismen og menneskehetens (arbeiderklassens) erkefiende, b) at liberalt demokrati er kodeord for kapitalisme, undertrykkelse og amerikansk hegemoni og c) at mangel på empati for ukrainerne, er logiske slutninger av punkt a og b.

En annen nedkoking kan rett og slett hentes i Rødts prinsippprogram:

«Når nå konfliktnivået mellom USA og Russland øker igjen følger Norge USAs linje og stiller norsk territorium til disposisjon for amerikanske styrkers militære innringing av Russland. Rødt mener at Norge ikke skal stille seg på noen side i kampen mellom imperialistiske stormakter, og vil ikke støtte verken Russland eller USA.

Rødt er prinsipielt imot NATO og vil melde landet ut av alliansen. NATO-medlemskapet knytter oss til den aggressive imperialistmakten USA gjennom blant annet våpenutvikling og internasjonale militære operasjoner. Dette gjør Norge til en imperialistisk orientert stat på lag med de rike og dominerende statene i verden, og det forverrer forholdet vårt til land som opplever NATO som en trussel.»

Pål Steigan og vennene hans

Mye er rart i Rødt. Hvis vi skal helt til bunnen må vi til en av AKPs grunnleggere.

«Norge har brukt hundrevis av millioner kroner på det korrupte og nazifiserte regimet i Ukraina». Slik ordla Pål Steigan seg på Facebook-siden til selve dronningen av konspiranoia, Kari Jaquesson.

Pål Steigan har en lang karriere i totalitarisme og politisk vanvidd å se tilbake på. Siden han entret scenen for femti år siden og forsvarte ting som voldelig revolusjon i Norge og folkemord i Kambodsja, er han og nettstedet hans, Steigan.no, nå blitt et slags episenter for norske konspirasjons-hoder, både hos ytre venstre og ytre høyre.

Steigan er medlem av Rødt. Han har også vært med i Rødts internasjonale utvalg.

Steigan og omlandet hans har vært ekstreme i mange år. Det har stort sett kunnet skje uten at folk i Rødt har gjort noe nummer ut av det. Særlig etter invasjonen i Ukraina har pipa fått en litt annen lyd. Steigan har blitt en plage for ledelsen i Rødt. På Facebook skrev Moxnes at Rødt og steigan.no var uforenlige størrelser.

Det ble det bråk av.

Gammel-AKPer Per-Gunnar Skotåm er leder av styret i Mot Dag AS, som eier steigan.no. Skotåm var samtidig landsstyremedlem i Rødt (men har trukket seg nå). Det skulle også vise seg at Rødt-politikere til sammen har publisert flere hundre innlegg på steigan.no. Femten Rødt-politikere har enten eid aksjer eller publisert tekster på Steigan.no, ifølge [Aftenposten](#). En rekke fylkesledere, blant annet i Trøndelag og Oppland, ville ikke kommentere utspillet til Moxnes. Klassekampen rapporterte om sterk uenighet innad i partiet om Steigan og nettstedet hans. Lederen i Viken Rødt [mente](#) at den interne kritikken kunne «ødelegge for det gode samholdet og den politiske diskursen i partiet».

Hva er alt dette uttrykk for? Det handler neppe om at Moxnes ikke har kontroll på, eller kunnskap om, hva som beveger seg i partiet. Det handler mest om posisjonering, for allmenheten og en plagsom presse. Sannheten er nok helst at striden om Steigan avkler store deler av Rødts grunnfjell. Det er tross alt selve partifaderen Steigan det er snakk om. Det Steigan sier og skriver høster applaus langt inn i kjernen av Rødt. Dessuten er det Steigan sier i mange og viktige saker kun drøye utgaver av Rødts egen politikk. Det vi andre spør oss om, faller ganske naturlig: Hvordan kan et rettskaffent, solidarisk og opplyst menneske være i samme parti som Steigan? Er det ikke miljø stort nok i Rødt til å kaste ham rett ut?

Samling i hesteskoen

At vi finner flust av putinister hos ytre høyre gir en viss mening. Men hvorfor har egentlig en betydelig andel av ytre venstre et uavklart forhold til Russland og Putin?

Den som måtte tro at Putins forsøk på å gjenreise Sovjetunionen også betyr å gjenreise sosialismen, må tro om igjen. Det tror neppe ytre venstre heller. Dagens Russland er – foruten å være et kleptokrati – et opportunistisk nasjonalistisk ytre-høyre-prosjekt, vår tids fascisme om man vil. I den putinistiske historiefortellingen er Stalin en tsar, en nasjonalist som fikk verden til å skjelve. Imperiet Putin og hans sykofanter bygger opp er på mange måter det samme imperiet som skapte en hel generasjon revolusjonære. Ytre venstre burde sånn sett hate ham, intenst. Historien gjentar seg – som farse, altså.

At ytre venstre trenerer hjelp til ukrainerne, vet vi. Inngrodd NATO-motstand og antiamerikanisme gjør sitt til at ryggmargssolidariteten med ukrainerne er neddempet, ofte kjølig. En del av dette er logisk, som et uttrykk for politisk og ideologisk tribalisme: min fiendes fiende er min venn, manikeisme og så videre. Slike forhold som ikke er eksklusivt venstreradikalt. Utover «mekaniske»

ideologiske reaksjonsmønstre, er det noen andre momenter som kan forklare ytre venstres forhold til dagens Russland.

For det første: manglende bekymringer. Moderate flest frykter Putin fordi han er i krig med den liberale verdensorden, herunder liberalt demokrati og markeder (les: kapitalisme), globalisering, individualisme. Det er jo det samme systemet som Rødt vil fjerne gjennom revolusjon. Det er også derfor Rødt og dels SV i fullt alvor fremmer en økonomisk politikk som ville føre Norge ut i akutt konkurs.

Med revolusjon er vi inne på punkt to: Krise er ikke dårlig nytt for ytterkantene, verken til venstre eller høyre. AKP opererte i sin tid med begrepet krisemaksimering, noe som omtrent betyr at elendighet og krise er velkomment fordi det legger til rette for revolusjon. Kapitalisme i krise er altså musikk i ørene for mange venstreradikale. Og hvorfor skulle ytre venstre applaudere et Ukraina, hvis fremste ønske er å bli til det som ytre venstre forakter (EU, Vesten, kanskje NATO)?

Punkt tre: Skadefryd, whataboutism. Etter at Vesten har herjet rundt i Irak, Afghanistan og Libya, får Vesten smake sin egen medisin i Ukraina. Problemet med denne tankegangen, som er en viktig motivator hos ytre venstre, er at ukrainerne som folk blir fullstendig neglisjert.

Punkt fire: hovedmotsetningen: Marxister har tradisjonelt forestilt seg at verden drives fremover av motsetningen mellom kapitalister og proletariatet/arbeiderklassen. På 1970-tallet, etter at det ble klart at den vestlige arbeiderklassen snudde ryggen til de revolusjonære, ble hovedmotsetningen oversatt til konflikt mellom nord og sør, mellom fattig og rik, i praksis til Vesten mot resten. Dette er Putin og propagandistene hans veldig klar over. Mye av Kremls agitprop er rettet inn mot ytre venstre, der Putin fremstår som en slags redningsmann for det vi i gamle dager kalte Den tredje verden: Han slåss mot Vestens arroganse og hegemoni. Dette punktet bør også tolkes i lys av ytre venstres utrettelige kamp for å svartmale og «shame» vestlig sivilisasjon.

Her til lands var AKP mer antisovjetiske under den kalde krigen enn de mest mørkeblå. Når AKPere preppet for gerilja, var det først og fremst sovjetrusserne de var redde for. Gamle partifolk elsker å fortelle at, mens de gikk i demo for polske Solidaritet, eller mot Sovjets invasjon i Afghanistan, var det tyst fra forvirrede SV. Men det var langt fra demokratisk sinnelag som fikk AKP til å hate Sovjet. Årsaken var at Mao hadde røket uklar med Kreml. Som ihuga maoister var valget derfor enkelt for ml-erne. Som Mao mente AKP at det var Stalin som sto for den rette sosialismen, og ikke «sosialfascistene», revisjonistene, som ble etterfølgerne hans. Av det fulgte, nesten naturlig, at AKP støttet regimer som var langt grusommere (Kina, Kambodsja, Albania) enn det relativt avstaliniserte Sovjetunionen, mens AKP og det moskvatro NKP var alt annet enn gode venner.

Mens SV til tider kunne være så grenseløst naive at de trodde en despot som Ceaușescu var en grei gutt, var det motsatt i AKP. Revolusjonen var ikke noe teselskap, mente man der i gården. De trodde ikke at verken Mao eller Stalin var greie gutter. Mao og Stalin var bra nettopp fordi de var noen hardinger.

De siste tiårene – etter Murens fall – er stridsøksen mellom maoister og sovjetnostalgikere gravlagt. Siden NKP praktisk talt er fordunstat, har en del av restopplaget funnet veien inn i

Rødt. Generelt har moskvakommunister hatt en tendens til å transformere sovjetnostalgien sin inn i putinismen, som en slags nasjonalsosialisme. Kanskje er innslaget av «NKPer» en ørliten delforklaring på at Rødt ikke vil hjelpe ukrainerne til å forsvare seg. I alle fall om man [skal tro](#) AKP-nestor Boye Ullman.

Det er likevel en vesentlig forskjell mellom «Putin-apologeti» hos ytre høyre og ytre venstre. Mens ytre høyre dyrker Putin som en slags fører, et ideal, er Putin som person nesten uinteressant for ytre venstre. Mens ytre høyre føler et ideologisk slektskap til Putins fascismevariant, er Putin hos ytre venstre mest å regne som en bekreftelse på at Vestens arroganse har møtt sin nemesis.

Farsen er å finne i hesteskoen. Putin gir og gir: Han kan i det ene øyeblikk servere en historie om woke som tar kverken på konservative kjerneverdier, i det andre, en historie om det grusomme, kolonialistiske Vesten.

Splitt og uhersk

Skal man si noe overordnet om ytre venstre, er det at krigen i Ukraina har satt veldig mange i beit. Hvem som er de snille og hvem som er de slemme er frustrerende uklart for ganske mange. Ukrainerne faller mellom to – eller flere – stoler. Det mest påfallende er det nesten fullstendige fraværet av venstreaktivisme for Ukraina (da regner vi ikke med den skammelige «freds»-demoen med putinistiske talepunkter i regi av Radikal Portal). Irak-krigen samlet til sammenligning nær 100 000 i Oslos gater, med venstresiden som største pådrivere.

Manglende evne til å se hvem som er den virkelige skurken i dette dramaet tiltar jo mer radikal betrakteren er. Derfor er det synlige gradsforskjeller mellom Rødt og SV. Kort sagt kan man si at der aversjonen mot USA og NATO er så intenst at det overstyrer nær sagt hva som helst i Rødt, så glipper bindeleddet ganske ofte i SV. Den jevne SVer har mer samvittighet enn ideologi.

Marielle Leraand sier uten filter at hun ikke kan være med i et parti som vil hjelpe ukrainerne med våpen. «I en alvorlig sak som dette, kan det absolutt oppstå en splittelse, både i Rødt og SV. Det vil være behov for et nytt parti på venstresiden, dersom også Rødt går inn for å støtte NATOs linje om våpenforsendelser til Ukraina.» Kanskje vil vi se en avskalling, et slags Tjen Folket v.2?

Det sies at identitet er noe av det mest konfliktskapende som finnes, og derfor nesten umulig å kompromisse om. Leraand kan fort få rett i sine antagelser. Det er ingen overdrivelse å si at utenrikspolitikk er en vesentlig del av begge partiers identitet. SVs støtte til norsk krigføring i Libya holdt på å rive SV i filler i 2011. Det samme gjorde den såkalte Kosovo-saken i 1999, da partiet vedtok å ikke kreve stans i NATOs krigføring i Kosovo. Venezuela, og nå Ukraina, har ført både SV og særlig Rødt inn i – for dem – ubehagelige konflikter.

Både SV og Rødt har en understrøm av utenrikspolitikk, eller snarere utenriksideologi, som dukker opp med jevne mellomrom. Utenrikspolitikken er mindre pragmatisk enn hjemlig dagligdags politikk. Utenriks er et område som stiller partiene overfor mer essensielle valg som forteller noe om et verdensbilde og hvilken side de stiller seg på i det venstreradikale oppsettet mellom

fattig og rik, kapitalmakt og arbeidermakt. I denne dikotomien har det gått automatikk i å forstå USA/NATO/Vesten som ikke bare på feil side, men som en institusjonalisert undertrykker. Slik settes en del av de utenrikspolitiske sakene partienes demokratiske sinnelag på prøve: Vil dere ha demokrati eller røde faner?

Både SV og Rødt sto til stryk i spørsmålet om Venezuela. SV var smarte nok til å snu før det var altfor sent (eller rettere; SV sluttet plutselig å snakke om Venezuela). I det ukrainske våpenspørsmålet måtte SV en kort stund i tenkeboksen, før de falt ned på rett side, men landsstyret var delt og et betydelig mindretall gikk mot våpenstøtte. På venstresiden i partiet er det dyp skepsis til å støtte noe NATO er innblandet i, og en god del medlemmer ligger nær Rødt i sak. Det er også uklart hva påtroppende leder Kjersti Bergstø vil lande på, enn si en markant USA/NATO-allergiker som Ingrid Fiskaa.

Men det er viktig å huske at Rødt og SV er to forskjellige partier. Mens SV er et pragmatisk samleparti for ymse sosialister, også (venstre)sosialdemokrater, er Rødt et samleparti for de aller mest radikale som er å oppdrive på venstresiden. Den siste tiden har illustrert at det praktisk talt ikke finnes grenser for hvor langt ut til venstre Rødt-medlemmer befinner seg. Selv i sentralstyret sitter folk som er nær det venstreekstreme.

SV vil etter alle solemerker vedta fortsatt våpenstøtte til Ukraina uten altfor opprivende dramatik på landsmøtet i mars. I Rødt brygger det derimot opp til en liten borgerkrig. Etter at flere Rødt-folk har gått ut offentlig mot partiets nei til våpen, har sosiale medier og debattsidene i Klassekampen kokt. Rødt-medlemmer var i harnisk over at sentrale partifolk knelte for USA, NATO og det militærindustrielle komplekset.

Rødts problem er at det i seg selv er ekstremt å promotere og programfeste revolusjon, planøkonomi, samt at arbeiderklassen (hvem nå det er) skal ta kontroll over alle samfunnsområder, i et samfunn som vårt. Så lenge Rødt har et slikt program er de per definisjon ultraradikale.

At mange i Rødt unnskylder eller støtter autoritære er en ting. Russlands angrep på Ukraina og den vanvittig aggressive retorikken fra Kreml viser til fulle hvilken katastrofe det hadde vært for Norge og Europa hvis Rødt hadde hatt det minste gjennomslag i spørsmål om sikkerhet, forsvar og avskrekking.

Men det ultraradikale er selv rasjonale for Rødts eksistens. Hvis Rødt derimot skroter de mest radikale programpostene, er det ikke lenger «behov» for dem. Det er ikke behov for et ekstra SV.

En oppvisning i whataboutism

I en kommentar i Klassekampen [tok](#) Manifests Magnus Marsdal på seg oppgaven å avdekke, ikke bare hva som er Putins ærend på propagandafronten, men også hvem som egentlig «går Putins ærend i norsk offentlighet».

Det handler (i hovedsak) om «De vestlige maktenes dobbeltmoral», altså et postulat Putin aktivt bruker for å svekke Vesten. Resten av teksten bruker Marsdal til å skrive om nettopp de vestlige

maktenes dobbeltmoral. Elitene er hyklerske, mener Marsdal, og ved å være hyklerske, og dermed gi Putin rett, er det de som egentlig går «Putins ærend». Marsdal bommer, eller det vil si: Han bommer nok ikke, han prøver seg på en frekkis.

Formålet til Putins propaganda er ikke å «avsløre» de vestlige maktenes dobbeltmoral per se, men heller å bore mistro dypt inn i den vestlige offentligheten. For å demotivere, skape kaos, få oss til å miste trua. Formålet er å få så stor spredning for dette inntrykket som mulig, slik Marsdal gjør, og slik Marsdal skriver at Putin-apologeter i Norge «gjør klokt i å sikte seg inn på» for «å skåre noen ideologiske poenger». Nettopp. Man bør trå forsiktig for ikke å tråkke rett ut i informasjonskrigen. Peter Pomerantsev skrev om det i boka *Nothing is True and Everything is Possible*.

Marsdal kan selvsagt vise til vestlig dobbeltmoral, vi kan heller ikke se bort ifra at det finnes en og annen narkoman nazist i Ukraina (med 45 millioner innbyggere er alt mulig). Mens Marsdal og (noen) andre venstreintellektuelle bruker tid og spalteplass på å skrive om vestlig dobbeltmoral, blir Ukraina bombet sønder og sammen.

Selv om Marsdal drar litt på det og muligens mener Norge bør bidra med våpen til Ukraina, fremstår han ikke veldig bekymret på Vesten og det liberale demokratiets vegne. Sånn sett er teksten hans point in case. Dette fraværet av bekymring er symptomatisk for disposisjonen til ytre venstre og har også ført til splid i Rødt. Jo mer radikal, eller fanatisk om du vil, desto mindre bekymring for den liberale orden og desto mer skepsis til å hjelpe ukrainerne med våpen. Ren logikk. Sånn sett en lakmustest for Rødts vei videre.

Når det er sagt er det ganske åpenbart at Marsdal illustrerer en av de egentlige årsakene til at Rødt og omland sier nei til å hjelpe ukrainerne. Det handler mindre om fred, enda mindre om norsk våpeneksport og desto mer om aversjon, mot Vesten, mot NATO og slike ting. I denne fortellingen er Ukraina nær ikke-eksisterende. Det er antihumanisme.

Marsdals språk er lett gjenkjennelig, det florerer i hestekomiljøene på sosiale medier: hylere, hylekor, Nato-sjefens papegøyer, pisse på folkeretten, elitene her og elitene der. Hundefløytespråk. Marsdals «kanskje» til våpenhjelp, fremstår mest som helgardering. Selvsagt kan ikke venstresiden være med på dette.

Lederen av Rødts største lokallag, i Oslo, Siavash Mobasheri, er på linje med Marsdal. Der Marsdal sier kanskje, sier Mobasheri nei: Ingen våpen til Ukraina. Mobasheri pakker inn sitt nei med fagre ord om fred og det vanlige tilhørende kobbelet med argumenter, men det store engasjementet uttrykker seg i noe annet. Blant annet da han var rasende på Raymond Johansens uttalelse om at Mobasheri «i praksis løper Putins ærend.» Mobasheri svarte i store bokstaver at Arbeiderpartiet «verken ville hjelpe Irak eller Afghanistan med så mye som en sprettert for å forsvare seg mot bombene fra USA», og at Johansen var «tyst stille» da Libya ble bombet.

Marsdal treffer (ufrivillig, må man anta) spikeren på hodet ved å formulere det som antagelig er den egentlige kjernen i Rødts nei til våpen, nemlig whatboutism. Så enkelt, så banalt: Occhams barberkniv.

Det finnes ord for sånt. Solidaritet er ikke ett av dem.

Det er ikke slik at Vestens «dobbelmoral» ikke er verd å belyse (hvilket den i høyeste grad har blitt). Problemet er at det er fullstendig irrelevant for det som skjer i Ukraina.

Ukrainerne er slitne, utbombet, de dør i titusener. En europeisk nasjon er i et kappløp mot tiden, under angrep fra en genocidal, fascistisk angrepsmakt.

Det handler ikke om å gjøre opp regnskap. «Dette kan være den siste krigen som blir utkjempet på bakgrunn av den kolonialistiske logikken at en annen stat og dets folk ikke eksisterer. Dette vendepunktet kan bare skje hvis Russland taper denne krigen», har Timothy Snyder skrevet.

Det handler altså om at ukrainerne er. Det burde interessere og ikke minst bekymre ytre venstre mer, men sånn er altså ikke verden.

Det er noe som virkelig skurrer med Marsdals tekst, en skurring han deler med veldig mange i Rødt og i Rødts omland, nemlig en manglende erkjennelse i det offentlige rom for at det finnes ytterliggående i egne rekker. Selvsagt vet de at Rødt, nesten av naturlige historiske årsaker, også er samlingspunkt for den delen av venstresiden som er antidemokratisk. Marsdal skriver at det «å legge skylda for krigen på NATO og ukrainerne «definitivt» er å gå «Putins ærend». Men som Bals og Holtmark skriver, så er det i Rødt du vil finne de fleste som mener slike ting.

Til slutt en liten oppfordring til kommentariatet: Belys hvor grumset kommer fra. Rødts nei til å hjelpe ukrainerne kom ikke ut av ingenting. Det er ikke resultat av et hendig uhell eller en grov feilvurdering. Debatten som raser i Rødt er et uttrykk for et ideologisk konkursbo, av dogmatikk. Det er heller ikke slik at en omgjøring på landsmøtet i april løser Rødts grunnleggende illiberale ideologi. I tiden som kommer vil det blir plenty rom for kaosryttere og illiberale, av ymse farger og valører. Ingen av dem er helt ufarlige.

Civita er en liberal tankesmie som gjennom sitt arbeid skal bidra til økt kunnskap og oppslutning om liberale verdier, institusjoner og løsninger, og fremme en samfunnsutvikling basert på respekt for individets frihet og personlige ansvar. Civita er uavhengig av politiske partier, interesseorganisasjoner og offentlige myndigheter. Den enkelte publikasjons forfatter(e) står for alle utredninger, konklusjoner og anbefalinger, og disse analysene deles ikke nødvendigvis av andre ansatte, ledelse, styre eller bidragsyttere. Skulle feil eller mangler oppdages, ville vi sette stor pris på tilbakemelding, slik at vi kan rette opp eller justere.

Ta kontakt med forfatteren på bard@civita.no eller civita@civita.no.